

Önellenőrzés 2019

Az önellenőrzésre az adózó önadózás esetén jogosult, de nem kötelezett. Az adózónak saját magának kell megállapítania és bevallania az adóját és költségvetési támogatását, ezért az ezekkel kapcsolatos tévedését is utóbb lehetősége van korrigálni az elévülési időn belül. Az önellenőrzéssel az adózó helyesbíti és bevallja az adó, illetve a költségvetési támogatás alapját, valamint az adó és költségvetési támogatás összegét, megállapítja és bevallja az önellenőrzési pótlékot és ezeket egyidejűleg meg is fizeti.

Az önellenőrzésre vonatkozó és a kapcsolódó jogszabályhelyek: az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 54-57.§, 139. § (1) bekezdés a) pont, 140. §, 195-197. §, 202-203.§, 211-214. §, 2. számú melléklet I/A/6 és 8. pontok és I/B/1.2 alpont, a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja tv.) 12/C. § (13) bekezdés és 15/A-15/B. §, a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 52/A. §-a, az adóigazgatási eljárás részletszabályairól szóló 465/2017. (XII.28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 18. § (7) és (9) bekezdései.

1. Az önellenőrzés feltételei:

- a) Az eredetileg tévesen bevallott adó (költségvetési támogatás) megállapítása.
- b) A megállapított adó (jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatás) bevallása, illetve a költségvetési támogatás (adó) igénylése.
- c) A bevallással egyidejűleg az esetleges pótlólagos fizetési kötelezettség teljesítése.
- d) Amennyiben az önellenőrzés pótlékfizetési kötelezettséggel is jár, akkor az önellenőrzési pótlék megállapítása és egyidejű megfizetése.
- e) A már benyújtott bevallás helyesbíthető önellenőrzéssel. Önellenőrzésre a bevallás benyújtására előírt határidőt megelőzően is sor kerülhet. Ez esetben a helyesbített adó, költségvetési támogatás az általános szabályok szerint válik esedékessé.
- f) Önellenőrzéssel csak azt az adót, költségvetési támogatást lehet helyesbíteni, amely helyesbítésének összege az 1000 forintot.

Az önellenőrzési szándékot az adózó az adómegállapítási időszak és az adónem megjelölésével az adóhatósághoz bejelentheti, de ez nem feltétele az önellenőrzésnek. Ugyanazon adómegállapítási időszak és adónem tekintetében csak egyszer tehető bejelentés. A bejelentés megtételétől számított 15 napig a bejelentés szerinti adómegállapítási időszak és adónem tekintetében adóellenőrzés nem indítható.

Az önellenőrzést – mint minden más bevallást – az adózón kívül annak meghatalmazottja, megbízottja is benyújthatja, az önellenőrzést adótanácsadó, adószakértő, okleveles adószakértő ellenjegyezheti.

2. Az önellenőrzés korlátai:

- a) Nincs helye önellenőrzésnek, ha az adózó az adóról egyáltalán nem nyújtott be adóbevallást. Nem minősül önellenőrzésnek az, ha az adózó a határidőben be nem nyújtott adóbevallását pótolja. Ebben az esetben a bevallást kell pótlólag benyújtani, esetleg igazolási kérelemmel együtt. Ugyanakkor bevallási késedelem esetén is helye van a bevallás hibáját korrigáló önellenőrzésnek.
- b) Az önellenőrzés korlátja az is, ha megindul az ellenőrzés. Az ellenőrzés megkezdésétől a vizsgálat alá vont adó és költségvetési támogatás - a vizsgált időszak tekintetében - önellenőrzéssel nem helyesbíthető. Az adóhatóság által utólag megállapított adót, költségvetési támogatást az adózó nem helyesbítheti. A vizsgálat alá vont adót, költségvetési támogatást és időszakot érintő helyesbítés abban az esetben minősül az ellenőrzés megkezdését megelőzően elvégzett önellenőrzésnek, ha az adózó az önellenőrzésről szóló bevallást legkésőbb az ellenőrzésről szóló előzetes értesítés, az értesítés mellőzése esetén a megbízólevél kézbesítésének - kézbesítés hiányában átadásának - napját megelőző napon az adóhatósághoz benyújtotta (postára adta). Amennyiben az adózó fellebbezésére az állami adó- és vámhatóság jogorvoslat elbírálására jogosult szerve megsemmisíti az első fokú határozatot és új eljárást rendel el, az új eljárás tényleges megkezdését megelőzően a vizsgálatot érintett adónemek és időszakok tekintetében az adózó előtt nem nyílik meg a lehetőség önellenőrzés benyújtására. Ilyen esetben a megindult eljárás az elsőfokú határozat megsemmisítésével nem fejeződött be, mivel a hatósági eljárás befejezése alatt az ügyet érdemben eldöntő határozat meghozatalát kell érteni. Mindebből következően ilyenkor sem jogosult az adózó önellenőrzést benyújtani.
- c) Csak akkor kerülhet sor önellenőrzéssel történő bevallás-korrekcióra, ha az adózó az adó alapját, az adót, a költségvetési támogatást nem a jogszabálynak megfelelően állapította meg vagy bevallása számítási hiba, vagy más elírás miatt az adó, költségvetési támogatás alapja, összege tekintetében hibás. Ezért nincsen helye önellenőrzésnek, ha az adózó az adóbevallás, a költségvetési támogatás igénylése során nem tévedett, hanem a körülmények rossz mérlegelése vagy egyéb ok miatt nem használt ki valamely nyitva álló lehetőséget. Nincs helye önellenőrzésnek, ha az adózó a törvényben megengedett választási lehetőséggel jogszerűen élt, és ezt az önellenőrzéssel változtatná meg. Az adózó az adókedvezményt azonban utólag önellenőrzéssel érvényesítheti, illetve igénybe veheti, amennyiben a vonatkozó anyagi jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik.
- d) A Korm. rendelet 18. § (7) bekezdése alapján az adózó nem önellenőrzést nyújt be, hanem a bevallásának kijavítását kezdeményezheti az adó megállapításához

való jog elévülési idején belül, ha a bevallásban adó, adóalap, költségvetési támogatás összegét nem érintő hibát talál.

- e) A Korm. rendelet 18. § (9) bekezdése alapján, ha az adózó a bevallás önellenőrzése következtében jogosulttá válik arra, hogy a jövedelem-(nyereség) minimumra vonatkozó szabályozás alapján nyilatkozatot tegyen és ezt választja, az önellenőrzési lap mellékleteként köteles a bevallás kiegészítő nyilatkozat megtételére szolgáló nyomtatványt kitölteni és benyújtani.
- f) Nincs helye önellenőrzésnek az adó megállapításához való jog elévülése esetén. Az adó megállapításához való jog annak a naptári évnek az utolsó napjától számított 5 év elteltével évül el, amelyben az adóról bevallást, adatbejelentést, bejelentést kellett volna tenni, illetve bevallás, adatbejelentés, bejelentés hiányában az adót meg kellett volna fizetni. A költségvetési támogatás igényléséhez, a túlfizetés visszaigényléséhez való jog - ha törvény másként nem rendelkezik - annak a naptári évnek az utolsó napjától számított 5 év elteltével évül el, amelyben az annak igényléséhez való jog megnyílt. Az elévülés hat hónappal meghosszabbodik, ha az adóbevallás késedelmes benyújtásakor, illetve a költségvetési támogatás igénylésekor az adómegállapításhoz, illetve a költségvetési támogatás igényléséhez való jog elévüléséig kevesebb, mint hat hónap van hátra.

Az önellenőrzés - ha az adókülönbözlet az adózó javára mutatkozik - az elévülést megszakítja, azaz az elévülési idő újra kezdődik.

Ha bíróság az adómegállapításhoz való jog elévülési idején túl az adózó adókötelezettségét érintő jogerős döntést hoz, az adózó az adókötelezettsége rendezése érdekében a már elévült adómegállapítási időszak tekintetében is jogosult önellenőrzés benyújtására. Az önellenőrzéssel érintett kötelezettség ellenőrzésére az adóhatóság az önellenőrzés beérkezésétől számított egy éven belül jogosult. Ha a bíróság ítéletével érintett adómegállapítási időszak már ellenőrzéssel lezárt, az adókötelezettséget az adóhatóság az adózó kérelmére ismételt ellenőrzés keretében rendezi.

3. Az önellenőrzéshez használandó nyomtatványok:

Az önellenőrzéshez az alábbi nyomtatványokat kell használni:

- Az adóbevallások önellenőrzésére főszabály szerint az adott időszakra vonatkozó bevallási nyomtatványt kell használni. Az önellenőrzést jelölni kell a főlapon, az erre a célra szolgáló, „bevallás jellege” mezőben, O betűvel.

- Általános forgalmi adó bevallások esetén mindig az adott évre rendszeresített '65-ös típusú nyomtatványon kell az adott évre eső időszakok önellenőrzését elvégezni

A fenti nyomtatványok, az azokat kitöltő, ellenőrző programok, a kitöltési útmutatók a NAV honlapjáról, www.nav.gov.hu letölthetőek.

4. Az önellenőrzésre felhívás

Az önellenőrzésre történő felhívás lényege, hogy az állami adó- és vámhatóság az adózót önellenőrzés elvégzésére hívhatja fel a támogató eljárás keretében, vagy, ha az adózó bevallásának adatai és az állami adó- és vámhatóság rendelkezésére álló adatok összevetése alapján az adózó terhére mutató eltérést állapít meg vagy valószínűsít. Az önellenőrzésre való felhívásnak az adózó nem köteles eleget tenni, az önellenőrzés elmulasztása esetén mulasztási bírság kiszabásának nincs helye.

Az adózóval szemben ellenőrzés a felhívás közlésétől számított 30 nap elteltéig nem kezdhető meg a felhívásban megjelölt adónem és időszak tekintetében.

Ha az önellenőrzésre felhívásra a költségvetési támogatás kiutalására nyitva álló határidőn belül kerül sor, a felhívás kiadmányozásától az önellenőrzés beérkezéséig, de legfeljebb a felhívás közlését követő 30. napig a kiutalás határideje szünetel.

5. Az önellenőrzés joghatásai

Amennyiben az adózó a helyesbített adó-, költségvetési támogatás alapot, adót, költségvetési támogatást bevallja, olyan helyzetbe kerül, mintha eredetileg is helyes bevallást adott volna be. Ebből adódóan az állami adó- és vámhatóság vizsgálata is az önellenőrzéssel helyesbített bevallásra terjed ki, és ehhez viszonyítva állapítja meg az esetleges adókülönbötet. Amennyiben az adott kötelezettség ismételt önellenőrzése válik szükségessé, akkor a korábbi önellenőrzés és az eredeti bevallás már egy egységet alkotnak, tehát a változást az előzőek szerint korrigált összeghez viszonyítva kell megállapítani.

Az adózó az önellenőrzéssel mentesül az adóbírság, mulasztási bírság alól, az adókülönbötet költségvetési támogatás, továbbá az önellenőrzési pótlék megfizetésével pedig az önellenőrzés időpontjáig esedékes késedelmi pótlék alól, azaz a pótlék az önkéntes jogkövetéssel a felére vagy ismételt önellenőrzés esetén a háromnegyedére csökken.

Amennyiben az adózó az önellenőrzéssel feltárt adókülönbötet bevallja, de az egyéb kötelezettségének nem tesz eleget, az önellenőrzést el kell fogadni, de ez egyéb szankcióval jár (adó meg nem fizetése esetén az eredeti esedékességtől a megfizetés napjáig a késedelmi pótlék, önellenőrzési pótlék meg nem fizetése esetén az önellenőrzés esedékességének napjától a tényleges megfizetés időpontjáig a késedelmi pótlék).

A tárgyév valamely adóbevallására vonatkozó önellenőrzés nem érinti a tárgyévi adóbevallás gyakoriságát.

6. Az önellenőrzési pótlék

Az önellenőrzéshez pótlékfizetési kötelezettség kapcsolódhat. Önellenőrzési pótlékot akkor kell felszámítani az adózónak, ha az önellenőrzéssel módosított kötelezettség meghaladja az eredetileg bevallott kötelezettséget, vagy a bevallott támogatási igényjogosultság az önellenőrzés eredményeként csökken. Ellenkező esetben – az adózó javára mutató önellenőrzés esetén - pótlékot nem kell felszámítani.

Az önellenőrzési pótlékot adónként, illetve költségvetési támogatásonként a bevallott és a helyesbített adó, illetve költségvetési támogatás összegének különbözete után kell fizetni. Az önellenőrzési pótlék megállapítása önadózással, hatósági aktus nélkül történik. Az önellenőrzési pótlékot a bevallás benyújtására előírt határidő leteltét követő első naptól az önellenőrzés benyújtásáig kell felszámítani és a bevallás benyújtásával egyidejűleg kell megfizetni.

A pótlék összegének téves megállapítása önmagában is okot adhat önellenőrzésre, és a helytelenül megállapított pótlék korrekciójára.

Mértéke:

- a) Az önellenőrzési pótlék mértéke minden naptári nap után a késedelem, illetve az esedékesség előtti igénybevétel időpontjában érvényes jegybanki alapkamat háromszázhatvanötöd része. Ugyanazon bevallás ismételt önellenőrzése esetén az önellenőrzési pótlék mértéke az előzőekben meghatározott mérték másfélszerese. (A jegybanki alapkamat mértékét a Magyar Nemzeti Bank rendeletben határozza meg, amit közzétesz a Magyar Közlönyben, de a jegybanki alapkamat mértékének változásai, és a pótlékszámítási kalkulátor megtalálhatók a NAV honlapján is.)
- b) Amennyiben az önellenőrzés pótlólagos adófizetési kötelezettséget nem eredményezett, mert az adózó adóját az eredeti esedékességkor, vagy korábbi önellenőrzése során hiánytalanul megfizette, a fizetendő pótlék összegét az általános szabályok szerinti mértékkel kell meghatározni, de az 5000 forintot meghaladó összeget nem kell bevallani és megfizetni.
- c) Amennyiben az önellenőrzés pótlólagos adófizetési kötelezettséget azért nem eredményez, mert a bevallani és megfizetni elmulasztott adót a későbbi bevallásában hiánytalanul bevallotta és megfizette, vagy a bevallani és megfizetni elmulasztott adó a következő elszámolási időszakban levonható adónak minősült volna, az önellenőrzési pótlék összege nem haladhatja meg a két bevallás közötti időre felszámítható késedelmi pótlék összegét.
- d) Ugyanilyen szabályok alapján kell megállapítani az önellenőrzési pótlékot akkor is, ha a termékimportot terhelő általános forgalmi adót az adózó az adólevonási

jog keletkezését követően, de az előző adómegállapítási időszakra vonatkozó adóbevallásban szerepeltette előzetesen felszámított levonható adóként.

- e) Amennyiben több egymást követő elszámolási időszak általános forgalmi adó bevallását azért kellett önellenőrizni, mert az előző vagy korábbi elszámolási időszak téves bevallása miatt a göngyölített levonható, de vissza nem igényelhető adó összegét az adózó helyesbítette, az önellenőrzési pótlék alapja az első téves adóbevallásban feltárt különbséget.
- f) Főszabályként ez az összeg, illetve az ennek figyelembevételével kiszámított önellenőrzési pótlék szerepeltetendő az adózó által benyújtandó önellenőrzési bevalláson. Abban az esetben, ha az adózó az egymást követő időszakok bevallásának felülvizsgálatánál más hibát is feltár, akkor az egyes bevallásokhoz eltérő összegű adókülönbséget kapcsolódhat. Az első téves adóbevallásban feltárt adókülönbséget után az önellenőrzés benyújtásának napjáig kell az önellenőrzési pótléket megállapítani, majd a következő adómegállapítási időszakokkal kapcsolatosan feltárt adókülönbséget esetén csak az előző időszakhoz képest bekövetkező növekedés képezi az önellenőrzési pótlék alapját. Tekintve, hogy az Art. 212. § (5) bekezdése speciális önellenőrzési pótlék megállapítást ír elő a göngyölített összeg önellenőrzése esetére, így az Art. 212. § (4) bekezdés utolsó mondatának rendelkezését akkor sem alkalmazhatja az adózó, ha a göngyölített összeg helyesbítése pótlólagos adófizetési kötelezettséget nem eredményez.

Nem kell önellenőrzési pótléket felszámítani:

- ha a helyesbítés az adó visszatérítése iránti igényvel jár,
- ha a munkáltató vagy kifizető késedelmes vagy hibás igazolása miatt az adózó bevallását önellenőrzéssel helyesbíti,
- ha a munkáltató (kifizető) az elektronikus havi adó- és járulékbevallást a magánszemély hibás nyilatkozata miatt önellenőrzéssel helyesbíti,
- ha az adózó a bevallását az adóbevallás benyújtására előírt határidőt megelőzően helyesbíti önellenőrzéssel.

Az önellenőrzési pótlék alapját nem csökkenti az ugyanazon időpontban másik adóbevallási időszakra vonatkozóan vagy más adóban, támogatásban feltárt adótöbblet összege.

Az egyes adónemekhez tartozó, forintban megállapított önellenőrzési pótlék együttes összegét (a magánszemélynek a jövedelemadójáról, a különadójáról, az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásáról, az egészségügyi hozzájárulásáról, a járulékárról, a cégautó-adójáról benyújtott adóbevallását kivéve) az általános szabályok szerint 1000 forintra kerekítve kell az adózónak a bevallásban szerepeltetnie.

Magánszemély saját jövedelemadó-bevallása önellenőrzéssel történő helyesbítése esetén a megállapított önellenőrzési pótlékot kerekítés nélkül, forintban kell bevallani és megfizetni.

A téves összegben bevallott önellenőrzési pótlékot az adózó önellenőrzéssel helyesbítheti. A tévedés állami adó- és vámhatóság által történő észlelése esetén nem kifogásolható, ha az állami adó- és vámhatóság határidő kitűzésével felszólítja az adózót a pótlékösszeg helyesbítésére, vagy a végrehajtott javításról az adózót tájékoztatja. Az önellenőrzési pótlék összegének helyesbítéséről szóló állami adó- és vámhatósági felszólításban, illetve a helyes pótlékösszegekről szóló tájékoztatásban – amiben a megállapított pótlékkülönbözlet befizetésének határidejét is közölni kell – fel kell hívni az adózó figyelmét arra, hogy a határidő elmulasztása jogkövetkezményt von maga után. A bevallani elmulasztott önellenőrzési pótlékot az állami adó- és vámhatóság adókülönbözetként állapíthatja meg, a befizetés elmulasztása esetén késedelmi pótlékot számít fel.

Az önellenőrzési pótlék kivételes méltányosságból kérelemre mérsékelhető, ha megállapítható, hogy az adózó az adott helyzetben a tőle elvárható körültekintéssel járt el.

7. Önellenőrzés adóbevallási tervezet esetében

Az adózó a bevallásnak minősülő adóbevallási tervezetet, illetve az adóbevallási tervezet alapján elkészített bevallást az erre a célra kialakított elektronikus felületen önellenőrzéssel helyesbítheti, vagy az erre a célra rendszeresített nyomtatványon nyújthatja be önellenőrzését.

8. A magánszemélyt terhelő járulékkal kapcsolatos önellenőrzés speciális szabályai

A Tbj. 52/A. § alapján az Art. szerinti munkáltató, kifizető (a továbbiakban: munkáltató, kifizető) a természetes személynek teljesített kifizetésről szóló igazolás kiállítását követően tárja fel, hogy a természetes személyt terhelő járulékot nem a törvényben meghatározottak szerint állapította meg és vonta le, a feltárt hibát nyilvántartásba veszi. Amennyiben a hiba a törvényben meghatározottnál alacsonyabb összegű járulék levonását eredményezte, a munkáltató (kifizető) az igazolás kiállításának napjától a nyilvántartásba vétel napjáig a levonni elmulasztott járulék után az Art. rendelkezései szerint önellenőrzési pótlékot állapít meg, vall be, és fizet meg.

A munkáltató, amennyiben **a természetes személy** vele még munkaviszonyban áll, a törvényben meghatározottaktól eltérően megállapított és levont járulék nyilvántartásba vételét követően a feltárt hiba következményeként keletkezett járulékkülönbözletet a **természetes személy** részére visszatéríti, illetőleg a következő kifizetéskor levonja. A levonás nem haladhatja meg az esedékes egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal valamint adóelőleggel csökkentett havi munkabér 15%-át. Ha a különbözlet egy összegben nem vonható le, a munkáltató a levonást további hat hónapon át folytathatja. A munkáltató a levont, illetőleg visszatérített járulékkülönbözletet a rá vonatkozó

szabályok alapján vallja be, fizeti meg, illetőleg igényli vissza. Amennyiben a **járulékkülönbözet** az előbbiek szerint nem vonható le teljes egészében, vagy a **természetes személy** időközben munkahelyet változtat, a munkáltató a levonás meghiúsulásától számított 15 napon belül a különbözet fennálló összegéről és a **természetes személy** adóazonosító számáról értesíti a **természetes személy** állami adó- és vámhatóságát, amely az egyébként rá vonatkozó szabályok szerint intézkedik a hátralék beszedése érdekében. Ilyen esetben késedelmi pótlék a fizetési felhívásban megjelölt teljesítési határidő lejártát követően számítható fel. A **természetes személy** az adóhatóságtól fizetési könnyítést csak a levonás előbbiek szerinti meghiúsulása esetén kérhet.

A kifizető a járulékkülönbözet összegéről, a kifizetés jogcíméről, valamint a kifizetésről szóló igazolás kiállításának időpontjáról az adóazonosító szám feltüntetésével 15 napon belül bejelentést tesz a **természetes személy** állami adó- és vámhatóságához és a **természetes személyt** értesíti, kivéve, ha a **természetes személy** értesítési címét nem ismeri.

A munkáltató (kifizető) bejelentése alapján a járulékkülönbözetet az állami adó- és vámhatóság határozattal írja elő a **természetes személy** terhére, illetőleg javára.

A munkáltató, ha a járulékkülönbözet elszámolása meghiúsult, továbbá a kifizető az önellenőrzési pótlék megállapítási, bevallási és a bejelentési kötelezettség teljesítésével mentesül a levonási kötelezettség megsértésével összefüggő jogkövetkezmények alól. A munkáltató, ha a **természetes személlyel** a járulékkülönbözetet elszámolta, az önellenőrzési pótlék megállapítási, bevallási kötelezettség teljesítésével mentesül a levonási kötelezettség megsértésével összefüggő jogkövetkezmények alól.

9. A kifizető, a munkáltató által megállapított adó, adóelőleg önellenőrzésének speciális szabályai

Ha a munkáltató az összesített igazolás kiállítását követően, a kifizető a kifizetésről szóló igazolás kiállítását követően tárja fel, hogy a magánszemély adóelőlegét, adóját nem a törvényben meghatározottak szerint állapította meg és vonta le, a feltárt hibát nyilvántartásba veszi és az adókülönbözet összegéről, a kifizetés jogcíméről, valamint a kifizetésről szóló igazolás kiállításának időpontjáról az adóazonosító szám feltüntetésével 15 napon belül bejelentést tesz a magánszemély állami adó- és vámhatóságához és a magánszemélyt értesíti, kivéve, ha a magánszemély értesítési címét nem ismeri. Amennyiben a hiba a törvényben meghatározottnál alacsonyabb összegű adó, adóelőleg levonását eredményezte, a munkáltató (kifizető) az igazolás kiállításának napjától a nyilvántartásba vétel napjáig a levonni elmulasztott adó, adóelőleg után önellenőrzési pótléket állapít meg, vall be, és fizet meg. A munkáltató (kifizető) a bejelentési, az önellenőrzési pótlék megállapítási és bevallási kötelezettség teljesítésével mentesül az adólevonási kötelezettség megsértésével összefüggő jogkövetkezmények alól. A munkáltató (kifizető) bejelentése alapján az adókülönbözetet az állami adó- és vámhatóság határozattal írja elő a magánszemély terhére vagy javára.

Ha a magánszemély a munkáltató (kifizető) jogutód nélküli megszűnését követően tárja fel, hogy a munkáltató (kifizető) az adóelőlegét, adóját nem a törvényben meghatározottak szerint állapította meg és vonta le, és a hiba a törvényben meghatározottnál magasabb összegű adó, adóelőleg levonását eredményezte, erről a tényről az adóazonosító szám - kamattal összefüggő különbözet esetén (ha a magánszemély adóazonosító számmal nem rendelkezik) a természetes azonosító adatainak és lakcímének - feltüntetésével bejelentést tehet az állami adó- és vámhatósághoz. A bejelentés alapján az adókülönbözetet az állami adó- és vámhatóság határozattal írja elő a magánszemély javára, amennyiben az állami adó- és vámhatóság nyilvántartása szerint a munkáltató (kifizető) a magánszemélytől a törvényben meghatározottnál magasabb összegű adót, adóelőleget vont le, vallott be és fizetett meg.

10. Az önellenőrzés elbírálása határozattal, ellenőrzés nélkül

Az állami adó- és vámhatóság az önellenőrzés előterjesztésétől számított 15 napon belül – ellenőrzés lefolytatása nélkül - határozattal bírálja el az adózó önellenőrzését, ha az önellenőrzést az adózó kizárólag arra hivatkozással terjeszti elő, hogy az adókötelezettséget megállapító jogszabály alaptörvény-ellenes vagy az Európai Unió általános hatályú, közvetlenül alkalmazandó jogi aktusába ütközik. Ennek az eljárásnak csak akkor van helye, ha az adókötelezettséget megállapító jogszabály alaptörvény-ellenességét, vagy közösségi jogrendbe ütközését az Alkotmánybíróság, a Kúria illetve az Európai Unió Bírósága az önellenőrzés előterjesztéséig még nem állapította meg (nem hirdette ki), vagy az adózó önellenőrzése az e tárgyban hozott döntéseknek nem felel meg.

Az ellenőrzés mellőzésére azért kerülhet sor, mert az állami adó- és vámhatóság ebben az esetben kizárólag jogkérdésben dönt és a döntéshozatalhoz az adózó írásban előterjesztett jognyilatkozatán kívül más bizonyíték megvizsgálására nincsen szükség. Ezen eljárás elsődleges célja a közigazgatási (adóigazgatási) eljárás mielőbbi, költségkímélő lezárása és a bírói út megnyitása. Az önellenőrzést ellenőrzés lefolytatása nélkül elbíráló határozat ellen az általános szabályoknak megfelelően jogorvoslatnak (az adóigazgatási eljárásban fellebbezésnek és a jogerős másodfokú határozat ellen bírósági felülvizsgálatnak) van helye. A jogszabály közösségi jogrendbe ütközése esetén polgári peres eljárásban van lehetőség a jogkérdést előzetes döntéshozatal keretében az Európai Unió Bírósága elé utalni, alaptörvény-ellenességre hivatkozás esetén pedig lehetőség nyílik az alaptörvény-ellenesség utólagos vizsgálatára az eljáró bíró indítványa alapján.

Amennyiben az Alkotmánybíróság, illetve az Európai Unió Bírósága az adófizetési kötelezettséget előíró jogszabály alaptörvény-ellenességét, illetve az Európai Unió kötelező jogi aktusába ütközését a döntés kihirdetéséhez képest visszamenőleges hatállyal állapítja meg és a döntés alapján az adózónak visszatérítési igénye keletkezik, az adózó a kérelmet az Alkotmánybíróság, illetve az Európai Unió Bírósága döntésének közzétételétől, illetve kézbesítésétől számított 180 napon belül az állami adó- és vámhatósághoz írásban terjesztheti elő. A kérelmet az állami adó- és vámhatóság határozattal utasítja el, ha a döntés közzétételének, illetve kézbesítésének napjáig az adó megállapításához való jog elévült. Az adózó az általános forgalmi adóban keletkezett

levonási jog miatti visszatérítési igényét – az előzőektől eltérően – a levonási jog keletkezése időpontját magában foglaló elszámolási időszak(ok) bevallása(i)nak – az Európai Unió Bírósága, illetve az Alkotmánybíróság döntésének közzétételétől, illetve kézbesítésétől számított 180 napon belül benyújtott – önellenőrzésével érvényesítheti. A visszatérítést az önellenőrzés benyújtásának napjától számított 30 napon belül kell kiutalni.

11. Speciális szabályok

A társaságiadó-előleget, az innovációs járulékelőleget és az energiaellátók jövedelemadóját az adóévi várható, éves fizetendő adó összegére az adóév utolsó hónapjának 20. napjáig kell kiegészíteni, amelyről ugyanezen időpontig bevallást kell benyújtani. A bevallást az adózó az általános szabályok szerint önellenőrizheti.

A társaságiadó-előleg, az innovációs járulékelőleg és az energiaellátók jövedelemadó-előlege összegének bevallása során elkövetett tévedés az önellenőrzés szabályai szerint nem módosítható. Az Art. 6. § (3) bekezdése szerint az adóra vonatkozó szabályokat abban az esetben kell az adóelőlegre alkalmazni, ha az Art. másként nem rendelkezik. Minthogy az adóelőleg összegének módosításáról az Art. 69. §-a az adó önellenőrzéssel történő korrekciójától eltérően rendelkezik, a társaságiadó-előleg, az innovációs járulékelőleg és az energiaellátók jövedelemadó-előlege helyesbítése nem az önellenőrzés szabályai szerint, hanem ezen előírások alapján történhet.

Az adózó az adóelőleg módosítását kérheti az állami adó- és vámhatóságtól az Art. 69. § alapján, ha előlegét az előző időszak (év, negyedév, félév) adatai alapján fizeti, és számításai szerint adója nem éri el az előző időszak adatai alapján fizetendő adóelőleg összegét. [2014. LXXVI. tv. 16. § (6) bekezdés, 1996. évi LXXXI. tv. 26. § (2) bekezdés, 2008. évi LXVII. tv. 8. § (3) bekezdés]

Nincs akadálya annak, hogy az adózó – a hiba észleléséből adódóan – a bevallott előlegnél magasabb összeget fizessen be.

Sajátos a környezetterhelési díjelőleggel kapcsolatos szabályozás, mivel a környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény 16. § (1) bekezdése alapján a kibocsátó a negyedévi díjelőleget a negyedév utolsó napjáig fizeti meg - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - a tárgyévet megelőző év tényleges kibocsátásai alapján fizetett teljes díj negyedének megfelelő összegben. Tehát alapesetben nincs mód önellenőrzésre, azonban kivételt fogalmaz meg a 16. § (3) bekezdése arra az esetre, ha a kibocsátó folyamatosan működtet kibocsátást mérő rendszert, mivel ez esetben a mérések alapján a folyó negyedévre irányadó díjelőleget kell megfizetni. Mivel nem az előző időszak adatai alapján fizeti a kibocsátó az előleget, ekkor lehetséges az önellenőrzés.

A kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló 2012. évi CXLVII. törvény 23. §-a alapján a kisvállalati adó alanya nem az előző időszak adatai alapján fizeti az előleget, így az adóelőleg bevallás önellenőrzése megengedett.

Nem önellenőrizhető, csak adózói javítással helyesbíthető a csekély mennyiségű csomagolást kiskereskedelmi értékesítés során a fogyasztó részére forgalomba hozó vagy saját célra felhasználó termékdíj átalány fizetésére kötelezettek részére rendszeresített KTA jelű bevallás. A csekély mennyiségű kibocsátó kötelezett számára a termékdíj átalányát a környezetvédelmi termékdíjról szóló 2011. évi LXXXV. törvény (Ktdt.) 15/B. § (1) bekezdése határozza meg. Amennyiben az átalányfizetést választó kötelezett – a mezőgazdasági termelő kivételével – a tárgyév során a Ktdt. 2. § 6. pontjában meghatározott mennyiségeket a forgalomba hozás vagy a saját célra felhasználás során túllépi, attól a negyedévtől kezdődően, amelyben a mennyiségi határ túllépése megtörtént – termékdíjátalány bevalláson túl – az általános szabályok szerint bevallást kell benyújtania.

A növekedési adóhitel várható összegére jutó adóelőleg bevallása során elkövetett tévedés az önellenőrzés szabályai szerint nem módosítható, a növekedési adóhitel adójának hat részlete ellenben önellenőrizhető – figyelemmel a társasági adóról szóló 1996. évi LXXXI. törvény 26/A. § (4) és (12) bekezdéseire.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal